

Voorwoord

In de Miljoenennota wordt traditioneel vooral vooruit gekeken. Om precies te zijn: één jaar. Dat doen we dit jaar natuurlijk ook. Het jaar 2010 is naar we hopen het laatste jaar van de grootste recessie sinds de jaren dertig van de vorige eeuw. En omdat de economie het komende jaar nog steeds kwetsbaar zal zijn, staat de begroting voor 2010 in het teken van stimuleren. Het crisispakket dat in het voorjaar van 2009 door het kabinet werd aangekondigd, brengt met zich mee dat ook in 2010 door de Rijksoverheid en medeoverheden voor miljarden extra uitgegeven wordt teneinde de gevolgen van de recessie zo goed mogelijk op te vangen, zoveel mogelijk mensen aan het werk te houden en het herstelvermogen van de economie te beschermen en te versterken.

Maar we kijken in deze Miljoenennota ook nadrukkelijk achterom: hoe heeft het zo ver kunnen komen? Wat ging er mis? Begrijpen we het goed genoeg om het een volgende keer te kunnen vermijden? En nog verder terug: zijn er eigenlijk crises die met deze crisis te vergelijken zijn? En wat valt daaruit te leren?

Uiteindelijk gaat het er natuurlijk om hoe we deze crisis doorkomen, wat voor Nederland we na de crisis aan zullen treffen en wat voor keuzes we met elkaar in de periode na de crisis zullen moeten maken. Ook daaraan besteedt deze Miljoenennota veel aandacht. Immers, bij alle onzekerheden die er nog steeds bestaan over de lengte en diepte van deze recessie weten we één ding zeker: na de crisis zullen we te maken hebben met hardnekkige problemen, met name op de arbeidsmarkt en bij de overheidsfinanciën. Niets doen is geen optie, moeilijke keuzes zullen onvermijdelijk zijn. Die hoeven echt niet allemaal in één jaar gemaakt, laat staan uitgevoerd te worden. Ze zullen vooraf gegaan moeten worden door fundamentele politieke heroverwegingen over de hele breedte van het overheidsbeleid en een breed maatschappelijk debat over de vraag hoe we er -weliswaar met minder middelen- toch voor kunnen zorgen dat Nederland er in 2020 schoner, slimmer, sterker, solidair en solide voor staat. De aanzet voor dat debat wordt in deze Miljoenennota gegeven.

Wouter Bos
Minister van Financiën